

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
д.е.н., проф. Лоханова Н.О.
«__» _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РАБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
за магістерською програмою професійного спрямування «Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»

на тему: «Обліково – аналітичне забезпечення та аудит фінансових результатів діяльності підприємства (на прикладі ТОВ «ТІС-ВУГІЛЛЯ»)»

Виконавець:
Студентка ЦЗФН

Чегурко А.В.
(прізвище, ім'я, по батькові)/підпис/

Науковий керівник:
к.е.н., доцент
(науковий ступінь, вчене звання)

Коверда А.В.
(прізвище, ім'я, по батькові)/підпис/

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ	7
1.1. Економічна сутність доходів, витрат та фінансових результатів діяльності підприємства.....	7
1.2. Класифікація доходів, витрат та фінансових результатів.....	13
1.3. Проблемні питання обліку фінансових результатів.....	18
1.4. Нормативно-законодавчі засади обліку фінансових результатів.....	23
Висновки до розділу 1.....	26
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ І ПРАКТИКИ ОБЛІКУ ДОХОДІВ, ВИТРАТ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ТІС-ВУГІЛЛЯ»	27
2.1. Загальна характеристика підприємства.....	27
2.2. Особливості практики аналітичного та синтетичного обліку витрат, доходів та фінансових результатів на підприємстві.....	31
2.3. Можливості удосконалення обліку доходів, витрат та фінансових результатів на підприємстві.....	47
Висновки до розділу 2.....	50
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ І АУДИТ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «ТІС-ВУГІЛЛЯ»	51
3.1. Сутність та мета аудиту доходів, витрат та фінансових результатів.....	51
3.2. Методика проведення аудиту доходів, витрат та фінансових результатів на підприємстві та рекомендації щодо його поліпшення.....	59
3.3. Аналіз фінансових результатів підприємства.....	68
3.3.1. Загальна оцінка динаміки фінансових результатів	

підприємства.....	75
3.3.2. Аналіз рентабельності підприємства.....	80
3.3.3. Прогнозування рентабельності продажу.....	83
Висновки до розділу 3.....	86
ВИСНОВКИ.....	87
Список використаних джерел.....	91
Додатки	95

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Оскільки метою діяльності кожного підприємства є одержання та максимізація прибутку, то необхідно більш ретельно та кваліфіковано підходити до формування його складників – доходів та витрат, детально вивчаючи та аналізуючи фактори, під впливом яких формується фінансовий результат, досліджувати динаміку, тенденції, резерви, що впливають на ефективність діяльності підприємства. За своєю природою фінансовий результат є сукупним проявом ефективності фінансового, виробничого та організаційного менеджменту на підприємстві.

Одним із головних засобів отримання більшого обсягу прибутку є зменшення витрат. У діяльності підприємства прибуток відіграє важливу роль. Велика роль доходу в діяльності підприємств і в цілому для розвитку економіки.

Прибуток підприємства є складовим елементом внутрішнього валового продукту, виступає джерелом поповнення державного бюджету. Важливість цих процесів викликає необхідність удосконалення організації та методики обліку й аудиту фінансових результатів діяльності з метою обґрунтування переліку чинників, що впливають на їх рівень, кількісної та якісної оцінки наслідків цього впливу на прогнозовані тенденції розвитку підприємств у перспективі.

Дослідження теоретичних та практичних аспектів формування доходів і витрат діяльності підприємства – прямих складових фінансового результату діяльності, знаходять своє відображення в працях багатьох відомих вчених-економістів, таких як О. В. Гаращенко, С. Ф. Голова, Г. М. Курило, Я. В. Лебедзевич, О. Л. Міклухи, О. В. Олійник, Н. М. Пархоменка, І. В. Перезова, М. А. Проданчука, Я. В. Соколова, Д. Є. Свідерського, П. Я. Хомина та інших. Аналіз досліджень та наукових праць фахівців свідчить про те, що облік та аудит фінансових результатів діяльності підприємств є одним з дискусійних та рейтингових питань, оскільки саме прибуток (збиток) виступає індикатором

успішності підприємства та слугує одним з головних чинників щодо прийняття управлінських рішень. Однак, сучасна ситуація на ринку вимагає проведення подальшого вивчення та аналізу в напрямку удосконалення підходів щодо визначення економічного змісту прибутку (збитку) підприємства, порядку обліку, відображення у фінансовій звітності, а також, відповідно розробки нових принципів аналізу та аудиту.

Разом з тим, існує необхідність комплексного дослідження питань обліково–аналітичного забезпечення формування прибутку, удосконалення організації бухгалтерського обліку в контексті методологічних засад оподаткування прибутку. Важливість дослідження та вирішення цих питань зумовили вибір теми дослідження та доводять її актуальність.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є дослідження теоретичних засад та надання практичних рекомендацій щодо вдосконалення діючого порядку обліку, аудиту та аналізу фінансових результатів діяльності підприємств. Відповідно до поставленої мети у роботі визначено такі завдання, спрямовані на її досягнення:

- дослідити та узагальнити існуючі визначення сутності фінансових результатів як економічної категорії;
- розкрити концептуальні підходи до формування та відображення в обліку фінансових результатів;
- дослідити вплив різних видів обліку на методику формування фінансових результатів підприємства;
- розглянути методичні підходи до визнання та класифікації доходів, витрат, фінансових результатів підприємства;
- дослідити ведення обліку фінансових результатів за видами діяльності підприємства;
- обґрунтувати пропозиції з удосконалення методики відображення інформації про результати діяльності підприємства у фінансовій звітності;
- дослідити організаційні аспекти аудиторської перевірки фінансових результатів діяльності підприємства;

- провести аналіз фінансових результатів діяльності ТОВ «ГІС-ВУГІЛЛЯ»
- визначити напрями вдосконалення проведення аудиторської перевірки фінансових результатів підприємства.

Предметом дослідження є Теоретичні методичні та практичні аспекти обліку, звітності, аудиту та аналізу фінансових результатів діяльності підприємства.

Об'єктом дослідження є система обліку, аудиту та аналізу фінансових результатів ТОВ «ГІС-ВУГІЛЛЯ».

Методи дослідження. Дослідження ґрунтуються на діалектичному підході до вивчення сучасного стану системи обліку та аудиту фінансових результатів. Для досягнення визначеної мети було використано загальнонаукові та спеціальні методи пізнання. При вивченні прибутку використано історичний та системний підходи.

Методи теоретичного узагальнення та порівняння були задіяні при розкритті сутності економічних категорій. Дослідження теоретико-методичних аспектів обліку доходів та витрат підприємства проведено із застосуванням методів індукції, дедукції та порівняння. За допомогою аналізу та синтезу були розроблені рекомендації щодо вдосконалення проведення аудиторської перевірки фінансових результатів підприємства.

Інформаційна база дослідження. Дослідження проводилось на основі використання законодавчих і нормативно-правових актів, наукової літератури, матеріалів періодичних видань і даних бухгалтерського обліку та звітності ТОВ «ГІС-ВУГІЛЛЯ», які є необхідними джерелами для висвітлення даної теми. Практичну інформацію для дослідження було отримано безпосередньо на досліджуваному підприємстві ТОВ «ГІС-ВУГІЛЛЯ», використовувались загальнонаукові методи, засновані на системному підході щодо розкриття питань теорії, методики й організації обліку, накази керівництва, первинні документи, облікові реєстри та форми фінансової звітності.

ВИСНОВКИ

У роботі на підставі теоретичного узагальнення вирішено наукове завдання щодо удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами діяльності підприємства. Дослідження суті поняття «фінансовий результат» у сфері економічної теорії, бухгалтерського обліку та фінансів підприємств свідчать про неостаточну визначеність цього поняття. Різні науковці трактують по-різному, проте зміст, який вони вкладають у своє трактування - однаковий. Узагальнивши результати досліджень, зазначимо, що фінансовий результат - це економічний підсумок виробничої діяльності суб'єктів господарювання, який виражається у вартісній (грошовій) формі. Фінансовий результат діяльності підприємства, як одна з основних категорій економіки, може виступати у двох формах - прибуток або збиток

Розглянувши поняття «доходу» та «витрат», а також сучасних підходів до їх класифікації, слід зазначити наступне : поняття доходів в сучасній науковій літературі базується на двох принципових підходах: економічному і бухгалтерському. Підґрунтям економічного підходу є два визначення – «грошові надходження» і «виручка». А логічна та структурована класифікація доходів на базі бухгалтерського та управлінського підходів дасть можливість ефективно ними управляти, та бути складовою сучасної системи управління. Трактування сутності витрат теж є неоднозначним, на нашу думку, найбільш прийнятним є визначення витрат відповідно до управлінського підходу, як Обсяг використаних ресурсів у грошовому вимірюванні для досягнення певних цілей.

Порівняння порядку визнання доходу за П(С)БО 15 «Дохід» та МСФЗ 18 «Дохід» довело абсолютну ідентичність вимог цих двох нормативних документів. Поряд з цим, дослідивши критерії визнання доходів за П(С)БО 15 «Дохід» та Податковим кодексом, було виявлено існування деяких розбіжностей, а саме: в Податковому кодексі умови визнання доходу від

реалізації товарів обмежуються лише фактом переходу покупцю права власності на такий товар без врахування інших критеріїв, які містяться в П(С)БО 15 та мають виконуватися одночасно. Ознаки класифікації доходів, встановлені згідно із нормами Міжнародних стандартів фінансової звітності, Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та Податкового кодексу, повністю різняться один від одного. На нашу думку, найбільш повною та прийнятною є класифікація, встановлена П(С)БО 15 «Дохід».

Найбільш принципові суперечності при порівнянні положень П(С)БО 16 «Витрати» та Податковим кодексом були виявлені щодо класифікації та складу витрат діяльності, оскільки Податковий кодекс України нехтує нормами національних стандартів в частині поділу витрат на операційні та інші витрати діяльності. Також були висвітлені основні проблеми обліку доходів та витрат, а саме:

- Проблема повноти та своєчасності відображення їх у системі обліку.
- Проблема забезпечення максимальної оперативності та достатньої аналітичності вихідної інформації про витрати та доходи підприємства.
- Проблема створення єдиної інформаційної загальнодержавної бази норм і нормативів для обліку та контролю за витратами і доходами підприємства.

Об'єктом дослідження було обрано ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ ТІС – ВУГІЛЛЯ. Підприємство є юридичною особою та відповідно до Свідоцтва про державну реєстрацію юридичної особи, має наступний код 37468454. Місцезнаходження: 67543, Одеська обл., Комінтернівський район, село Визирка, ВУЛИЦЯ ЧАПАЄВА, будинок 60.

Підприємство займається «транспортне оброблення вантажів». Кількісний та якісний склад бухгалтерії визначається штатним розписом і затверджується наказом керівника підприємства. Система обліку автоматизовано, за допомогою використання програми «1-С предприятие 8.2». Підприємство працює на загальній системі оподаткування та є платником ПДВ.

Для обліку доходів та витрат, крім традиційних 7 та 9 класів рахунків. Метою аудиту операцій з обліку доходів, витрат і фінансових результатів є підтвердження достовірності інформації обліку і звітності щодо вказаних показників. Основні завдання полягають у встановленні правильності документального оформлення накопичення, списання витрат та визнання доходів операційної діяльності; перевірки повноти, правильності та достовірності відображення на рахунках бухгалтерського обліку та в фінансовій звітності операцій з обліку доходів, витрат і фінансових результатів; перевірки правильності формування чистого прибутку або збитку звітного періоду, його розподілу та використанню.

Джерелами інформації для аудиту операцій з обліку доходів, витрат і фінансових результатів слугували первинні та аналітичні документи, синтетичні та аналітичні регістри, обороти за рахунками, фінансова звітність, акти перевірок.

Прибутку від основної операційної діяльності на ТОВ «Тіс-Вугілля» в 2017 році порівняно з 2016 роками ми виявили, що ситуація на підприємстві суттєво покращилася. Прибуток від основної операційної діяльності збільшився на 15778 тис.грн. Через збільшення собівартості реалізованих послуг прибуток зменшився на 3789 тис.грн.

Управлінському персоналу підприємства вдалося подолати негативний вплив обсягу послуг: за рахунок його зміни прибуток від основної операційної діяльності збільшився на 11837 тис.грн.

Також важливим фактором для підприємства є дохід, за рахунок зростання цін на послуги, що дає досліджуване підприємство, який збільшився на 7842 тис.грн. Зміна складу послуг негативно вплинула на обсяг прибутку від основної операційної діяльності (2613 тис.грн). Зміни витрат на збут збільшилось прибуток від основної операційної діяльності на 1957 тис.грн., а адміністративні витрати на 544 тис.грн.

Рентабельність виробництва зменшилася у звітному році, порівняно з попереднім на - 2,9 %.

За результатами проведеного дослідження було надано рекомендації щодо вибору варіантів стратегічних змін у діяльності підприємства:

1. Усунути слабкі сторони: застосувати нові методи просування продукції, тобто знайти нові канали збуту; працівників підприємства слід направити на підвищення кваліфікації; знижувати собівартість:

- у частині матеріальних витрат, шляхом пошуку більш дешевої сировини, проте без втрати в якості;

- посилення контролю за нормативним використанням матеріалів;

- впровадження енергозберігаючих технологій;

- модернізація виробництва з метою більш раціонального використання матеріалів та зменшення матеріаломісткості продукції;

- у частині витрат на оплату праці, переглянувши форми оплати праці, які застосовуються до виробничого персоналу; перевіряючи розряд працівників; не допускати перевищення темпів росту робітників над темпами росту об'єму виробництва; не допускати цілодобових простоїв та внутрішньо змінних витрат

- у частині витрат на обслуговування та утримання ОЗ, зменшивши кількість не використовуваних у господарської діяльності основних засобів шляхом операційного та фінансового лізингу, продажу та ліквідації та підвищивши ефективність управління амортизаційним фондом за допомогою перегляду та вибору більш оптимальних методів нарахування амортизації

2. Використовувати можливості впровадження нової технології, знижувати ціни шляхом зниження витрат на енергоресурси, за рахунок їх купівлі по вигідним цінам, залучати нових клієнтів за рахунок підвищення якості послуг та зниження їх цін.

3. Звернути увагу конкурентного тиску; найняти кваліфікований персонал, оптимізувати витрати.

Таким чином аналіз фінансових результатів діяльності підприємства є необхідною умовою ефективного управління фінансовими результатами з метою збільшення прибутку та підвищення рентабельності.

Список використаних джерел

1. Білецька Н.П., Бондар М.М. Організація та методика обліку фінансових результатів підприємницької діяльності: Навчальний посібник. 2017. Вип. №18.1. 170 с.
2. Брігхем Є.Ф. Основи фінансового результату: Підруч.: Молодь, 2015. 101с.
3. Бутинець Т.А. Розвиток науки господарського контролю. Проблеми теорії, методології, практики. монографія / Т.А. Бутинець. Житомир, 2015. С. 772-773 .
4. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: Конспект лекцій. Житомир, 2016. 288 с.
5. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник. 4-е вид., доп. і перероб. Житомир: ПП «Рута», 2016. 688 с.
6. Бець М. Планування рентабельності виробництва. «Економіка України». 2017. №2. С. 40-45.
7. Бабурін А.А. Формування фінансового результату і вплив факторів на його величину / А. А. Бабурін // Фінансовий менеджмент, 2018. № 2. С. 10-17.
8. Власова О. «Облік доходів і результатів діяльності». Журнал. 2017 р. № 18 (280). С.46.
9. Волкова Н. А. Економічний аналіз управління дольовою активністю підприємства / Н. А. Волкова // Вісник соціально-економічних досліджень: Збірник наукових праць. 2008. Вип. №30. С. 78-83.
10. Волкова Н. А. Сучасні підходи аналізу ефективності фінансової діяльності підприємств. Актуальні проблеми розвитку економіки в умовах глобалізації: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль –Чортків, 2012р.). С. 210-214.

11. Волкова Н.А., Подвальна Н.Е. Організація та методика економічного аналізу: Навч. посібник. Одеса: ОНЕУ, ротاپронт. 2013. 267 с.
12. Дяків В. О. Технологія аналізу фінансових ресурсів підприємства URL: http://www.rusnauka.com/16_NPRT_2013/Economics/10_140042.doc.htm.(дата звернення 20.10.2019).
13. Кубік В. Д. Облікова політика як інструмент управління фінансовими результатами. Облік і контроль в управлінні економічною стійкістю підприємств в умовах глобалізації: монографія / за ред. д.е.н., професора Максимової В.Ф. Одеса: ОНЕУ, 2014. С. 106-121. URL: <http://dspace>. (дата звернення 20.10.2019).
14. Круш В. В. Основні методи аналізу фінансових результатів як база для прийняття управлінських рішень. URL: <http://nauka.kushnir.mk.ua>.(дата звернення 11.11.2019).
15. Карпенко Г. В. Шляхи удосконалення фінансового стану підприємства. Економіка та держава. 2016. №12. С. 61-62.
16. Ларина А. А. Методичні основи застосування циклічного підходу при складанні програми аудиту. URL:<http://www.uchet.rsue.ua>.(дата звернення 01.10.2019).
17. Левицький С. О. Проблеми облікового відображення результатів фінансової діяльності підприємств / С. О. Левицький, І. П. Панчук. Облік і фінанси. 2016. №4. С. 41–46.
18. Лебедзевич Я.В. Вплив облікової політики підприємства на доходи і результати діяльності // Вісник Житомирського інженерно-технологічного інституту. Економічні науки. 2015. № 15. С. 155-161.
19. Макаренко А. П. Методика аудиту виробничих витрат / А. П. Макаренко, А. В. Кас'яненко // Держава та регіони. Серія : Економіка та підприємництво. 2017. № 1. С. 138–142.
20. Міжнародні стандарти фінансової звітності (International Financial Reporting Standards) URL:

- http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/archive/main?cat_id=240945.(дата звернення 21.11.2019).
21. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 URL: <http://buhgalter911.com>.(дата звернення 16.10.2019).
  22. Наконечний О. В. Аудит доходів та фінансових результатів. Вісник аудитора. 2017. № 4. С. 17–21.
  23. Наконечний О. В. Методика аудиту витрат видів діяльності. Вісник аудитора. 2017. № 5. С. 10–16.
  24. Облік і звітність за міжнародними стандартами. Навч. посіб. / За ред. З. В. Задорожний, В. М. Панасюк, Є. К. Ковальчук, В. Ю. Бродовський. Тернопіль : ТНЕУ, 2014. 446 с.
  25. Облік та нормативно-правове забезпечення підприємницької діяльності. Навч. посіб. / За ред. Н. Я. Зарудна, О. М. Кундеус, Т. А. Яковець. Тернопіль: Крок, 2016. 281с.
  26. Огійчук М. Ф. Організація і методика : Навч. посіб. для вузів. / За ред. М. Ф. Огійчук, І. Т. Новіков, І. І. Рагуліна. Київ : Алерта, 2018. 584 с.
  27. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.(дата звернення 12.11.2019).
  28. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати». Офіц. текст із змін. станом на 9 серпня 2013 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>. (дата звернення 08.10.2019).
  29. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід». Офіц. текст із змін. станом на 9 серпня 2013 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>. (дата звернення 01.10.2019).
  30. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 № 2755 VI (зі змінами і доповненнями). URL: <http://zakon.rada.gov.ua.38>. (дата звернення 11.10.2019).

31. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід». Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/lawsshowz0860-99>. (дата звернення 11.10.2019).
32. Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій України: інструкція від 30.11.1999 р. № 291 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>. (дата звернення 12.11.2019).
33. Прохар Н.В. Облік доходів, витрат і фінансових результатів. Проблеми теорії та практики. монографія / Н. В. Прохар, Ю. О. Ночовна. Полтава: РВВ ПУЕТ, 2016. С. 257.
34. Романенко О. В. Доходи і витрати операційної діяльності. Економічна сутність, склад та інструментарій обліку / О. В. Романенко // Формування ринкової економіки : Збірник наукових праць. 2011. № 89.
35. Труфіна Ж.С. Облік і контроль формування фінансових результатів операційної діяльності підприємств. Теорія, методика, організація: автореферат дис. на здобуття наук. ступ. канд. екон. наук: спец. 08.00.09 Київ. 2016. С 205. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/ard/2010/10tjstmo.zip>. 47. (дата звернення 19.11.2019).
36. Тарасенко Н.В. Економічний аналіз. Навчальний посібник. 4-те видання, Львів: «Новий Світ», 2008. 344 с.
37. Утенкова К. О. Навч. посіб. / За ред. К. О. Утенкова. 2011. 408 с.
38. Фаріон В. Я. Формування та облік адміністративних витрат. Облік і фінанси. 2011. № 8 (29). С. 109.
39. Шендригоренко М. Т. Адміністративні витрати в системі ефективного управління фінансовою діяльністю підприємства. Наукові записки. «Економіка». 2011. № 18. С. 447–452.
40. Юнацький М. О. Концептуальна основа формування облікової політики підприємства для цілей бухгалтерського обліку. Науковий вісник «Ужгородського національного університету». 2016. №6. С. 159–163.

ДОДАТКИ